

<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2021.78-79.6>
УДК 911.3

Т. МИХАЙЛЕНКО, канд. геогр. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0001-7694-3943

WoS Researcher ID: AAE-6484-2019

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

А. СІЧКА, юрист-консультант

Київська обласна рада, Київ, Україна

БОРИСПІЛЬСЬКА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА (ОТГ): СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ОСЕРЕДОК РОЗВИТКУ БОРИСПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

Однією з найуспішніших нинішніх реформ вважається реформа децентралізації, яка полягає у створенні умов для забезпечення здатності місцевого самоврядування самостійно вирішувати питання місцевого значення за рахунок власних ресурсів, тобто наділення їх максимальними повноваженнями. Основним шляхом досягнення цієї мети виступає максимально можливе передавання повноважень територіальним громадам і, відповідно, створення умов для динамічного розвитку районів та регіонів, надання якісних і доступних суспільних послуг та здатності забезпечити комфортні умови і безпечне середовище проживання мешканцям громади. Визначено основи формування Бориспільської об'єднаної територіальної громади Київської області в контексті сучасного процесу децентралізації. Проаналізовано основні складові ресурсного потенціалу досліджуваної територіальної громади: природно-ресурсний, виробничий, трудовий та інфраструктурний. Визначено зручність і вигідність транспортно-географічного положення досліджуваної територіальної громади. Проаналізовано промисловий потенціал громади, який впливає на різні аспекти її соціально-економічного розвитку, у тому числі на дохід до бюджету, рівень зайнятості й добробуту населення. Установлено та виокремлено основні проблеми й загрози громади, які потребують нагального вирішення. Розглянуто потенційні можливості залучення та використання ресурсів територіальної громади для подальшого свого розвитку. Визначено переваги й можливості використання наявних ресурсів Бориспільської ОТГ для вирішення питань місцевого значення, а відтак це сприятиме покращенню рівня життя мешканців. Проведення дослідження відбувалося у декілька етапів: 1) на першому етапі здійснювалася підготовка дослідження (постановка проблеми); 2) на наступному – збір первинної інформації (метод аналізу основних джерел інформації, синтезу, статистичний, літературний); 3) на третьому етапі – обробка знайденої інформації (порівняльний, статистичний, метод систематизації, узагальнення, SWOT-аналіз); 4) на останньому – аналіз отриманої інформації (інтерпретація результатів, формулювання загальних висновків дослідження). Отриманий результат дозволив стверджувати, що Бориспільська територіальна громада є спроможною самостійно, за рахунок використання власних ресурсів (фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури) забезпечувати належний рівень надання послуг своїм мешканцям (у сфері освіти, культури, охорони здоров'я).

Ключові слова: Бориспільська об'єднана територіальна громада; соціально-економічний потенціал; ресурсне забезпечення; спроможність громади; Бориспільський район.

Постановка проблеми дослідження. У 2014 р. із прийняттям Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, законів "Про добровільне об'єднання територіальних громад" та "Про співробітництво територіальних громад" Україна обрала курс на процес децентралізації.

Процес об'єднання територіальних громад у контексті децентралізації – складний трансформаційний процес як для економіки країни, так і для свідомого сприйняття їх пересічними громадянами, а тому потребують об'єднання зусиль влади на всіх рівнях.

Актуальність аналізу розвитку створеної нової об'єднаної територіальної громади, доцільності її функціонування є беззаперечним з огляду на складність економічного й політичного характеру середовища для здійснення реформ.

Залежно від наявних ресурсів, технологій і системи управління територіальна громада може реалізувати свій потенціал на благо громади та її мешканців, дотримуючись принципів ефективності, збереження та відтворення цих ресурсів. А особливо в умовах здійснення провідної реформи в Україні, вплив якої на процеси формування, збереження та відтворення ресурсного потенціалу важко переоцінити.

Концентрація уваги на громаді та її території передбачають також зміни в процесах відтворення ресурсного потенціалу та управління ним задля досягнення спроможності громади бути самостійною та вирішувати питання місцевого значення за рахунок власних ресурсів, створення умов для динамічного розвитку району й надання якісних і доступних суспільних послуг громадянам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реформа децентралізації перебуває на своєму завершальному етапі і для цього необхідно створити не тільки спроможні громади, але й забезпечити ефективне функціонування

всієї системи органів самоуправління. Публікації, що стосуються різних питань, пов'язаних зі створенням або функціонуванням громад, здійснені в основному або на рівні окремих громад або по Україні в цілому. На рівні досліджуваної Бориспільської об'єднаної територіальної громади конкретних досліджень не виявлено. Це пов'язано із тим, що громаду нещодавно було утворено. Цей факт і зумовив тему обраної статті.

Комплексну оцінку процесу формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, створення умов для збалансованого розвитку України та її регіонів, забезпечення надання якісних і доступних послуг, обґрунтування рекомендацій щодо подальшого формування спроможного місцевого самоврядування здійснено колективом авторів Національного інституту стратегічних досліджень (Zhalilo, Shevchenko, Romanova, 2019.).

Окремі аспекти проведення реформи децентралізації в Україні, враховуючи досвід Німеччини та деяких країн ЄС, специфіка процесів децентралізації на Сході України (Донецька й Луганська області), оцінка чинного законодавства України та країн ЄС і можливості та ризики впровадження принципів сталого розвитку у процеси децентралізації у східних регіонах України розкрито в монографії авторського колективу Інституту економіко-правових досліджень НАН України (Ustylenko, Zablodska, 2018). Досвід країн-членів ЄС стосовно посилення субнаціональних рівнів управління досліджували Б. Данилишин та В. Пилипів (Danylyshyn, Pylypiv, 2016). Зміцнення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування, яке досягається завдяки правильному вибору моделі бюджетної децентралізації та обґрунтуванню вибору такої моделі, здійснено у праці економіста Т. Королюк (Koroliuk, 2018).

Методику формування спроможних територіальних громад і комплексну оцінку етапів проведення адміністративно-територіальної реформи й аналіз територіальної структури новоутворених громад знайшли своє відображення в авторському колективі географів А. Мельничука та П. Остапенка (Melnychuk, Ostapenko, 2016). Крім того, що сформована громада має бути спроможною, запровадження реформи децентралізації не уникнула формування громад із низькою ресурсною та фінансовою спроможністю (Melnychuk, 2020).

Ця проблематика висвітлена в нормативно-правових актах, що регулюють процес децентралізації, починаючи від Конституції України і закінчуючи законами України "Про добровільне об'єднання територіальних громад", "Про місцеве самоврядування в Україні" і т. п. Також теоретичні та практичні аспекти створення й функціонування об'єднання територіальних громад (ОТГ) висвітлюють "Міністерство розвитку громад та територій України", "Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України", Асоціація Міст України (АМУ), Асоціація об'єднаних територіальних громад тощо.

Метою статті є здійснення аналізу процесу функціонування Бориспільської ОТГ у контексті адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади стосовно перспектив та ризиків розвитку цієї громади за нинішніх умов. Адже в існуючих умовах обмеженості бюджетних та інших фінансових ресурсів територіальної громади головним ресурсом її сталого соціально-економічного розвитку є власний внутрішній ресурсний потенціал. Саме за громадської ініціативи, участі місцевого населення, наявних ресурсів, консолідації у вирішенні нагальних питань досягається фінансова автономія місцевого самоврядування, а відтак підвищується рівень життя населення в громаді.

Методика та методологія. Інформаційну базу дослідження становлять статистичні дані зі звітів з моніторингу реформи місцевого самоврядування Міністерства розвитку громад та територій України (Monitoring local government reforms and territorial organization of government, 2021), державного комітету статистики України (State statistics service of Ukraine, 2020), звітів Бориспільської міської ради (Boryspil City Council, 2021). Зокрема, обрано показники щодо кількості територіальних громад та їхніх складових на рівнях України, Київської області та Бориспільського району, чисельності та зайнятості населення, кількості безробітних, промислових об'єктів, соціальних об'єктів тощо. Проведення дослідження відбувалося у декілька етапів: на першому етапі здійснювалася підготовка дослідження (постановка проблеми); на наступному – збір первинної інформації; на третьому етапі – обробка знайденої інформації; на останньому – аналіз отриманої інформації (інтерпретація результатів, формулювання загальних висновків дослідження). У дослідженні спроможності громади й аналізу її потенціалу використано метод SWOT-аналізу, результатом чого стало визначення порівняльних переваг, основних викликів та ризиків, які існують чи можуть існувати в Бориспільській територіальній громаді. Також використано графічний метод дослідження для візуалізації розподілу типів громад у межах Київської області.

Виклад основного матеріалу. Перспективи розвитку громади можна розглядати через декілька основних

блоків: зручність транспортно-географічного положення та розвиток транспортної мережі, забезпеченість природно-ресурсним, виробничим і трудовими потенціалами. Соціально-економічну спроможність об'єднаних територіальних громад доцільно розглянути через призму наявної ресурсної бази, основних соціально-економічних показників, загальної кількості населення. Спроможна громада здатна забезпечити належний рівень життя своїм мешканцям, створюючи сприятливі умови для отримання основних і супутніх послуг, таких, як освітні, медичні, культурні, адміністративні та інші.

Для оцінки спроможності Бориспільської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) нами використано ряд економічно-соціальних показників, що розкривають сутність виробничого потенціалу, підприємницького середовища, інфраструктурних особливостей та ін.: кількість населення, площа громади, кількість закладів загальної та середньої освіти, надходження до місцевого бюджету, базову та реверсну дотацію територіальної громади, індекс податкоспроможності.

Станом на початок квітня 2021 р. в Україні налічується 1470 територіальних громад, із яких 27,9 % – міські (410 од), 29,5 % – селищні (433 од) та 42,6 % – сільські (627). Відповідно до постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 р. було ліквідовано 490 старих районів, натомість утворилося 136 районів (Monitoring local government reforms and territorial organization of government, 2021). Межі районів устанавлювалися за зовнішньою межею територій сільських, селищних, міських територіальних громад, які входили до складу відповідного району.

Кількість населення Київської області на 2021 р. становить 1853,8 тис. осіб (без урахування столиці України – міста Києва). За цим показником вона поступається Донецькій (4,13 млн осіб), Дніпропетровській (3,25 млн осіб), Харківській (2,79 млн осіб), Львівській (2,52 млн осіб), Одеській (2,41 млн осіб) та Луганській (2,13 млн осіб) областям. Площа – 28,12 тис. км² (State statistics service of Ukraine, 2020). За розмірами території Київська область посідає восьме місце серед інших регіонів України.

За новим адміністративно-територіальним поділом у межах Київської області утворилися такі райони: Білоцерківський, Бориспільський, Броварський, Бучанський, Вишгородський, Обухівський та Фастівський. Таким чином, у межах адміністративно-територіальної реформи відбулося укрупнення території – із 25-ти районів сформувалося сім (Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2013; Official site of decentralization of Ukraine, 2021).

В адміністративних районах Київської області налічується 69 громад (із кількістю від 7 до 13 у кожній), місцеві вибори до яких відбулися 25 жовтня 2020 р. За типами зазначені громади розподіляються на 23 міські громади та 46 – сільські та селищні (рис. 1) (Official site of decentralization of Ukraine, 2021). Найбільша кількість утворених міських громад наявна в Обухівському (7 од.) та Білоцерківському (5 од.) районах, сільських – Бориспільському й Білоцерківському, а селищних – Бучанському та Броварському районах. Варто зазначити, що в Бориспільському районі селищні громади відсутні. Такий розподіл є закономірним, за кількістю наявних типів населених пунктів.

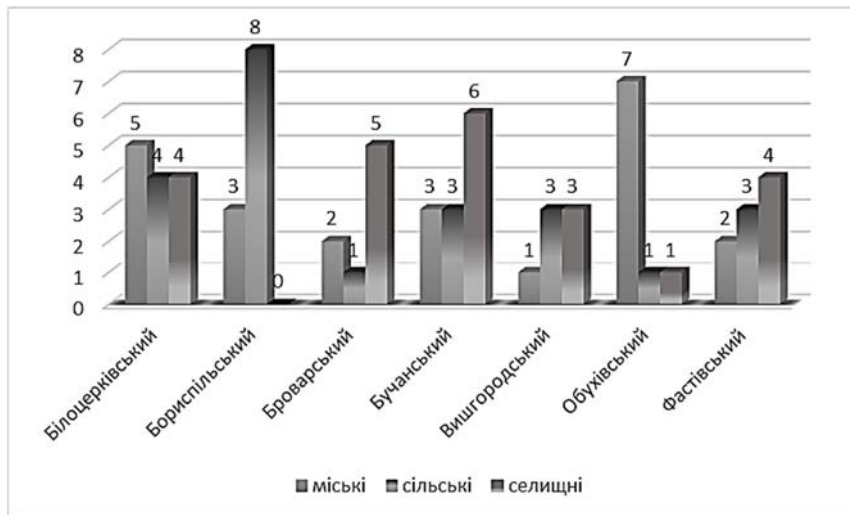

Рис. 1. Розподіл міських та сільських громад у межах районів Київської області
(за даними (Official site of decentralization of Ukraine, 2021;
Interactive map of administrative-territorial units of Ukraine, 2021))

Найбільшу площу (рис. 2) мають Білоцерківський (6514,8 км²), Вишгородський (4337 км²), Бориспільський (3873,2 км²) та Обухівський (3639,1 км²) райони. Найменший за своєю площею Фастівський район – 1761,2 км², що майже в 3,7 рази менший за Білоцерківський. За таким показником, як кількість населення, перше місце посідає Білоцерківський (445,22 тис. осіб), менше майже

на 53 тис осіб проживає на території Бучанського району, у Броварському районі мешкає 253,1 тис. осіб, Обухівському – 239,25 тис. осіб, Бориспільському – 210,62 тис. осіб, у Фастівському – 187,13 тис. осіб і найменша кількість – у Вишгородському районі – 137,36 тис. осіб. Як бачимо, тільки у випадку із Білоцерківським районом – найбільша територія є найчисельнішою.

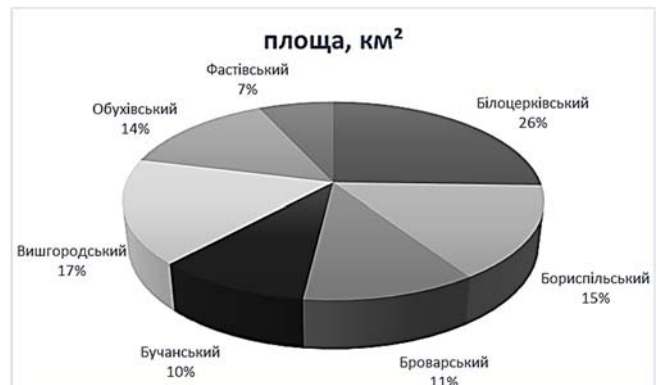
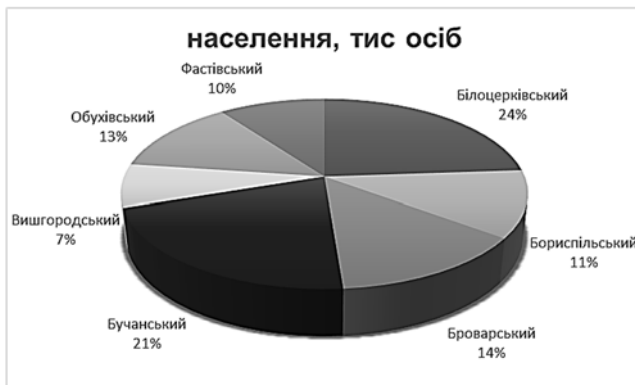

Рис. 2. Кількість населення та площа районів Київської області
(за даними (portal for local self-government of Ukraine, 2021;
Interactive map of administrative-territorial units of Ukraine, 2021))

За таким показником, як дохід місцевого бюджету в розрахунку на одного мешканця (тобто співвідношення обсягу надходжень доходів загального фонду до кількості мешканців територіальної громади) за січень – лютий 2021 р. Київська область посідає провідне місце (після Дніпропетровської області) із показником у 1547,7 грн. Порівняно з аналогічним періодом 2020 р. цей показник зріс на 87 грн. Власні ж доходи громад Київщини за зимовий період 2021 р. становили 3677,7 млн грн (Monitoring local government reforms and territorial organization of government, 2021), із яких на власні доходи місцевих бюджетів припадало 78 % (тобто 2869,1 млн грн), а на трансферти з державного бюджету – 22 % (еквівалентно 808,5 млн грн).

Доцільним вважаємо розглянути перспективи та спроможність Бориспільської міської територіальної громади через декілька факторів: по-перше, через географічну близькість до столиці; по-друге, через статус і мі-

сце громади в Бориспільському районі (одна із трьох міських громад) та чисельність населення (найчисельніша громада Бориспільського району); по-третє, через наявну розвинену внутрішню інфраструктуру.

Бориспільська міська об'єднана територіальна громада утворилася у червні 2020 р. шляхом об'єднання об'єднання шести сільських рад: Іванківської, Глибоцької, Кучаківської, Любарської, Рогозівської, Сеньківської та Бориспільської міської громади. До складу громади входять 19 населених пунктів: місто Бориспіль та 18 сіл (Андріївка, Артемівка, Велика Стариця, Глибоке, Горобівка, Городище, Григорівка, Іванків, Кириївщина, Кучаків, Лебедин, Любарці, Мала Стариця, Перегуди, Рогозів, Сеньківка, Сулимівка, Тарасівка) (Boryspil territorial community, 2021). Площа територіальної громади – 527,4 км², що становить 13,6 % від загальної площі Бориспільського району. За цим самим показником посідає третє місце у районі після Яготинської міської та Вороньківської сільської територіальних громад.

За чисельністю населення ця громада є найчисельнішою у районі із показником у 84,01 тис. осіб (Boryspil territorial community, 2021), що становить 39,9 % від загальної кількості населення Бориспільщини. Із них 20,84 тис. осіб або 24,8 % – це сільське населення.

Відповідно, адміністративний центр громади – місто Бориспіль із населенням 63,17 тис. осіб, що становить 75,2 % від кількості мешканців Бориспільської територіальної громади.

Передусім, метою реформи місцевого самоврядування є забезпечення його спроможності самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення. Відповідно, отримавши самостійність, бюджет громади збільшиться за рахунок нової системи формування, доходна частина якої буде складатися з відрахувань: 100 % єдиного податку, 100 % – податку на прибуток підприємств, 60 % – податку з доходів фізичних осіб, 100 % – податку на майно, 25 % – екологічного податку, 5 % – акцизного податку, а також усіх місцевих зборів, передбачених законом (Budget Code of Ukraine. Articles 69-71).

Наразі всі необхідні послуги мають надаватися безпосередньо в об'єднаній територіальній громаді – це і буде визначати спроможність самої громади, адже до цього значну частину послуг громадяни отримували в районних центрах.

Спроможність громади варто розглянути через аналіз її соціально-економічного потенціалу, який характеризує можливість розвитку при використанні всього комплексу територіальних ресурсів, особливостей існуючої та перспективної структури господарства, географічного положення на користь підвищення якості життя мешканців. Потенціал у широкому сенсі – це кошти, запаси, джерела, які є в наявності та можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення якого-небудь завдання (Bobrovskaya, Krushelnitskaya, 2017). Для цього беремо до уваги його основні складові: природно-ресурсний, трудовий, підприємницький, виробничий та інфраструктурний.

Розглядаючи зручність транспортно-географічного положення Бориспільської територіальної громади, зауважимо передусім на близькість адміністративного центру громади до столиці України – відстань становить всього 39 км, які можна подолати за 20 хв їзди машиною. Місто Бориспіль – найближче місто-супутник Києва. Поряд із адміністративним центром територіальної громади знаходиться найбільший міжнародний аеропорт України "Бориспіль", так звані "повітряні ворота України", наявність якого і є конкурентною перевагою цієї громади. Він займає площу майже 1 тис. га, на якій розташовані чотири пасажирські термінали й поштово-вантажний комплекс, а також дві злітно-посадочні смуги довжиною 4 і 3,5 км відповідно (Development strategy of Kyiv region for 2021-2027, 2019; Boryspil International Airport, 2021).

Через місто проходить автомобільний шлях міжнародного значення Е-40 (ділянка Київ – Полтава). Також наявна дорога регіонального значення Р-03 Північно-Східний об'їзд міста Києва (Road service in Kyiv region, 2021). Вона має стратегічне значення для Київського регіону та Бориспільського району в цілому, адже сполучає між собою два міжнародні автошляхи М-03 Київ – Харків – Довжанський та М-01 Київ – Чернігів – Нові Яриловичі. Фактично весь вантажний транспорт рухається в об'їзд м. Бориспіль цією дорогою. Ще одна дорога національного значення пролягає через Бориспільську ОТГ – це Н-08 Бориспіль – Кременчук – Дніпро – Запоріжжя – Полтава – Маріуполь. Це важлива транспортна артерія, яка з'єднує два великих промислових обласних цен-

три: Запоріжжя та Дніпро, підвищує рівень транспортного сполучення й забезпечує розвиток транспортної інфраструктури.

У місті є залізнична станція, відстань до столиці залізницею 30 км, а також наявний автовокзал зі сполученнями: внутрішнім – у сусідні райони та по Україні, міжнародним – до Польщі (Познань, Вроцлав, Люблін, Варшава). Із центру міста Бориспіль курсують рейсові приміські автобуси, які сполучають адміністративний центр громади із рештою сіл, які входять до її складу.

Тобто можна стверджувати про зручне транспортно-географічне положення відносно міста Києва і визначити роль Бориспільської міської територіальної громади як такої, що виконує промислово-транспортну функцію.

Бориспільська ОТГ знаходиться в межах Придніпровської алювіальної низовини. Особливості рельєфу мають спокійний характер, без різких перепадів висот.

Природно-кліматичні умови області та громади зокрема оптимальні для життя людини та господарської діяльності. Кліматичні особливості громади – наявність помірно-континентального, м'якого, із достатньою кількістю вологи клімату. Середня багаторічна температура повітря становить у січні -3,5 С, липні – + 20,3° С. В його формуванні визначну роль відіграють повітряні маси, що надходять із Атлантики, Арктичного басейну або формуються над континентальним простором Євразії. Погодні умови часто мають мінливий характер, особливо взимку. Навіть у холодному січні спостерігаються короточасні періоди потепління й відлиги. Літня погода – спекотна з нерівномірною кількістю опадів. За одну зливу може випасти місячна норма опадів.

Ріка Дніпро ділить територію Київської області на дві частини: правобережну і лівобережну, відповідно, Бориспільська ОТГ міститься на лівобережній частині. Річковий стік як невід'ємна частина водних ресурсів використовується для потреб господарства, промисловості та господарсько-питних потреб мешканців. Бориспільський район характеризується найменшими показниками об'єму стоку в межах Київської області (Klymenko, Prasul, Bashilov, 2019). На формування стоку впливають різні фактори, зокрема площа району, наявність і величина річок. Райони, які мають вихід до берегів Дніпра, не відчувають дефіциту водних ресурсів. Доцільно зазначити, що Бориспільська територіальна громада не має такого прямого виходу до води, оскільки найближчі до міста Борисполя населені пункти з виходом Канівського водосховища входять до складу Золочівської та Вороньківської громад. У межах громади наявні штучно створені водойми-ставки. Головна проблема – у застосуванні штучних водойм є їхня невідповідність екологічним нормам та перебування в незадовільному стані.

На досліджуваній території функціонує державне підприємство "Бориспільський лісгосп" Київського обласного управління лісового та мисливського господарства, створене у 1936 р. (Kyiv Oblast and Kyiv Forestry and Hunting Management, 2021). Територія лісгоспу розміщена в басейні річки Дніпро та її лівої притоки ріки Трубіж.

Лісова рослинність території громади представлена фрагментами соснових борів і суборів та листяних лісів. Основною деревною породою, характерною для цієї громади, є сосна звичайна. Також наявні дубові деревостани, береза повисла, вільха чорна та інші деревні породи. Проблема охорони лісів від пожеж – одна з найскладніших, що вирішуються працівниками лісового господарства.

Серед тваринного світу поширені лисиця, заєць-русак, білка, їжак, лісова миша, кілька видів кажанів.

Об'єктом природно-заповідного фонду місцевого значення є парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва "Сулимівський" (Nature Reserve Fund of Kyiv Region, 2021), який датується XIX ст. (с. Сулимівка), де зростає 30 видів цінних дерев і чагарників, серед яких є і екзотичні. Наявні окремі екземпляри старовікових дубів. Проте нинішній стан парку можна охарактеризувати як незадовільний.

Тобто, якщо казати за можливість розвитку туризму в цій громаді, то він може існувати у форматі музейної чи краєзнавчої справи або радше розбудови туристичної інфраструктури, створення перспективних власних локацій за визначеними об'єктами показу. Наприклад, у сфері культури Бориспільської ОТГ діють: шість будинків культури (один міський та п'ять сільських), Бориспільський державний історичний музей та відділ "Сучасний Бориспіль", комунальний заклад "Іванківський народний краєзнавчий музей", "Музей освіти" у Любарцях, Бориспільська міська централізована бібліотечна система (центральна, філія, дитяча) та 15 сільських бібліотек, культурно-мистецький комплекс "Академ" (Boryspil City Council, 2021).

Можливість досягнення територіальною громадою економічного розвитку обумовлена перш за все наявністю власного потенціалу для цього. Тому доцільно розглянути можливості Бориспільської громади забезпечувати свій розвиток за рахунок власних ресурсів.

На території Бориспільської ОТГ зареєстровано та діє 31 суб'єкт підприємницької діяльності аграрного спрямування, найбільші з яких: ТОВ "Агрофірма "Іванків", ТОВ "Макрагор", ТОВ "Паркагор", ТОВ "Агро-Холдинг МС", фермерське господарство "Лотос-Є", ТОВ "Агро-Регіон Бориспіль", фермерське господарство "Срок-Лебедин", ТОВ "Хлібороб", СТОВ "Любарецьке", ТОВ "Біотех ЛТД" (Boryspil City Council, 2021). Здебільшого ці суб'єкти спеціалізуються на вирощуванні зернових і бобових культур, насіння олійних культур, їхньої закупівлі, менше – допоміжні діяльності у рослинництві. Здебільшого перелічені підприємства локалізуються у місті Борисполі, селах Лебедин, Перегуди, Любарці, Глибоке та Городище.

Щодо промисловості, то за останні кілька років Бориспіль став містом із розвиненою промисловістю. На території ОТГ діють 22 основні промислові підприємства, із яких шість розташовано у сільській місцевості. На них працює близько 2,6 тис. осіб, середньомісячна зарплата яких становить близько 13 тис. грн (Boryspil City Council, 2021). Обсяги промислового виробництва громади формують переважно фармацевтична, переробна, харчова, будівельна та хімічна галузі.

На будівельній ниві стабільно зарекомендував себе ПрАТ "Бориспільський комбінат будівельних матеріалів" (виробництво будівельних матеріалів і конструкцій) (Borispol plant of construction materials, 2021); у харчовій промисловості – ПрАТ "Лантманнен Акса" (торгові марки "Start!" і "АХА", виробництво сухих сніданків) (Lantmannen AXA, 2021), ТОВ "Бісквітний комплекс "Рошен" (виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок) (Roshen Biscuit Complex LLC, 2021), ТОВ "Промінь Фуд" (виготовлення твердих і плавлених сирів) (Promin-Fud LLC, 2021); переробній ТОВ "Бориспільський комбікормовий завод" (виробництво комбікорму) (Boryspil Fodder Plant LLC, 2021), ПрАТ "Пенто-Пак" (виробництво пакувальних виробів) (PentoPak, 2021), ТОВ "КТА" Виробництво паперових виробів господарсько-побутового та санітарно-гігієнічного призначення (КТА LLC, 2021), хімічний – ТОВ "ПКФ "Ароза" (виробництво парфумних і косметичних засобів) (Aroza

LLC, 2021), фармацевтичний – ТОВ "Фармекс Груп" (виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів) (Pharmex Group LLC, 2021).

Підприємства, розташовані у сільській місцевості, спеціалізуються в основному на виробництві кабелене-сучих систем та електрощитового обладнання (ПрАТ "Діелектричні кабельні системи України", с. Іванків (Dialectric cable systems of Ukraine, 2021)), виробленні з переробленої пластмаси інтер'єрної та екстер'єрної продукції для дому (ТОВ "Марбет", с. Рогозів) (Marbet LLC, 2021), виробництві верхнього одягу та складування (ТОВ "Мануфактурний двір", с. Рогозів) (Manufactory Yard LLC, 2021), виробництві машин і устаткування для добувної промисловості й будівництва та науково-дослідних роботах (ТОВ "Київський завод бурової техніки", с. Іванків) (Kyiv Drilling Equipment Plant LLC, 2021), виробництві лако-фарбової продукції, друкарської фарби та мастики, профілів із пластмаси (ТОВ "Ізотех", с. Горобіївка) (Izotech LLC, 2021) і виробництві та переробці м'яса (ТОВ "Слов'янка", с. Рогозів) (Slovyanka LLC, 2021). Таким чином, основні сільські промислові потужності зосереджені в північній та південно-західній частині громади.

На території Бориспільської територіальної громади діють близько 2665 юридичних осіб та 3809 фізичних осіб-підприємців (ФОП). Із них в адміністративному центрі зареєстровано 2501 юридичних осіб і 3536 ФОПів (Boryspil City Council, 2021), тобто практично 94 та 92 % відповідно. Для сільської місцевості розподіл є такий: 6 % припадає на зареєстрованих юридичних осіб (164 особи) та 8 % (або 273 особи) на ФОПі.

Сектор малого й середнього бізнесу нараховує 1045 малих підприємств та 31 середнє, в яких працює близько 11,5 тис. осіб.

На території ОТГ знаходиться державоутворююче підприємство – міжнародний аеропорт "Бориспіль".

Таким чином, гроші від сплачених податків фермерами та підприємствами, розташованих на території Бориспільської ОТГ, можуть повертатися та вкладатися у розвиток самої громади. Насамперед, варто інвестувати у соціальну сферу (напр., ремонти амбулаторій, будинків культури, дитячих садків, побудова нових шкіл тощо) та транспортну інфраструктуру. Також це можливість залучення інвесторів, адже успішність бізнесової діяльності залежить від інвестиційного клімату.

За статистичними даними кількість працездатного населення міста на початок 2021 р. становить 33 480 осіб, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності – 18990 осіб (Boryspil City Council, 2021), третина з яких – працюючі пенсіонери. Офіційно зайняте населення становить 56,7 % від працездатного. За 2020 р. було створено майже 1000 нових робочих місць. Основними проблемами, із якими стикається громада – відтік молоді до столиці (у вигляді трудових ресурсів) через низьку заробітну плату та відсутність особливих перспектив, а також оформлення легального працевлаштування (особливо в харчовій та торговельній сферах).

У результаті аналізу порталу з пошуку роботи "Rabota.ua" (Rabota.ua, 2021) для досліджуваної громади найбільш затребувані вакансії такі: продавці-консультанти, менеджери із продажів, механіки, слюсарі, водії, комплектувальники, зварювальники тощо. Основні підприємства, які шукають співробітників: міжнародна компанія Kärcher (виробник техніки для прибирання й очистки), ТОВ "KOSTAL Ukraine" (виробництво автомобільної електроніки), "JYSK" (магазин меблів і товарів для дому), банки (А-Банк, ОТП-банк, Альфа-банк), "Епі-центр" (мережа будівельних магазинів). У межах сіл, які входять до складу громади, вакансій не знайдено.

Однією із великих переваг ОТГ є повне надання всіх адміністративних послуг у самій громаді через наявність своїх фахівців або підписаних договорів про обслуговування з державними органами. Для надання адміністративних послуг населенню громади в місті Бориспіль діє ЦНАП (центр надання адміністративних послуг).

На території громади налічується 16 закладів середньої загальної та 22 заклади дошкільної освіти (Boryspil City Council, 2021), де навчаються 11 355 учнів та 3 649 дошкільнят відповідно.

У сфері надання медичних послуг налічується 23 заклади, які надають первинну медичну допомогу. У КНП "Бориспільський міський центр первинної медико-санітарної допомоги", до складу якого входять 12 медичних закладів: шість амбулаторій загальної практики сімейної медицини та шість ФАПів (Boryspil City Council, 2021) (три з них діючі, іще три – закриті через відсутність персоналу). Крім того, працює КНП "Бориспільський стоматологічний центр" і КНП "Бориспільська багатопрофільна лікарня інтенсивного лікування". У Борисполі діють декілька приватних структур, де можна отримати медичні послуги.

Щодо фінансового забезпечення громади, то надходження до місцевого бюджету (загального фонду) за 2020 р. становило 831420,32 тис. грн; за перший квартал 2021 р. ця цифра сягала 183 747,9 тис. грн (Territorial communities capacity portal, 2021). Частка місцевих податків у доходній частині бюджету загального фонду за перший квартал 2021 р. – 26,22 %. Проаналізувати останній показник за аналогічний період 2020 р. не є доцільним, адже в той час Бориспільської міської територіальної громади, як цілісного утворення, не існувало.

За індексом податкоспроможності, який визначає рівень податкоспроможності відповідного місцевого бюджету порівняно з аналогічним середнім показником по всіх зведених місцевих бюджетах України в розрахунку на одну людину, Бориспільська ОТГ має значення 1,40 (Territorial communities capacity portal, 2021). Це означає, що із бюджету громади вилучаються кошти до державного бюджету (реверсна дотація) обсягом у 50 % від суми, що перевищує значення індексу податкоспроможності 1,1, тобто еквівалентна 39 867,50 грн. Саме ця сума йде до державного бюджету на допомогу та вирівнювання бюджету іншим, фінансово неспроможним громадам, у вигляді базової дотації. Таким чином, аналіз даних показників дозволяє стверджувати, що фінансово громада є спроможною і здатна вирішувати свої питання самостійно.

За допомогою методу SWOT-аналізу виявлено найважливіші внутрішні та зовнішні фактори, що мають значення для розвитку Бориспільської ОТГ.

Сильними сторонами є: масштаб території (збільшення за рахунок приєднання сіл – це і додаткові земельні ресурси); вигідне транспортно-географічне положення, наявність найбільшого міжнародного аеропорту країни "Бориспіль" та 18 км автобану Київ – Бориспіль; працездатне населення; маршрутне сполучення адміністративної громади центру із Києвом (маршрутки відходять кожні 5–7 хв); наявність об'єкта ПЗФ "Сулимівський парк"; бюджетонаповнюючі підприємства різного масштабу у місті та приєднаних селах; комунальні підприємства "Любарецьке" та "Кучаків"; близькість розташування станції метро "Бориспільська".

У селі Іванків створене комунальне підприємство "Іванківкомунсервіс", де за гроші громади була придбана відповідна техніка. Завдяки цьому централізовано здійснюється збір твердих побутових відходів, чищення снігу, косіння трави і т. п. Усі об'єкти інфраструктури утримують у належному стані.

У той самий час слабкими сторонами виявлені: проблеми з електроносіями через відсутність вільних потужностей для приєднання до електроживлення нових забудов; низька якість дорожнього покриття (насамперед, доріг місцевого значення); тінювий бізнес; утворення несанкціонованих сміттєзвалищ; корупційна складова; якість питної води; розвиток рекреаційного туризму; малоефективне використання наявного потенціалу земель сільськогосподарського призначення.

Основні загрози: проблеми з потужностями електромережі є стримувальним фактором для інвесторів; відтік молоді до столиці або закордон з метою працевлаштування; екологічна катастрофа місцевого масштабу через сміттєзвалище у селі Глибоке (за 15 км від міста Бориспіль), забруднення довкілля й порушення санітарних норм – створюється загроза для літаків від птахів (які літають над сміттєзвалищем поблизу злітно-посадкової смуги Бориспільського аеропорту); великі темпи росту міста – потрапляння у затори та антропогенне навантаження на територію; нестача працівників медичної сфери.

Для громади існують такі можливості: будівництво сортувальної станції або сміттєпереробного заводу (с. Глибоке); законодавче врегулювання питання сміттєпереробки; розвиток культурно-пізнавального туризму; створення структури для контролю та наведення ладу в Сулимівському парку; підприємства, які здійснюють діяльність у селах, разом із міськими наповнюватимуть бюджет ОТГ; зонування території громади для виділення основних функціональних зон задля уникнення перетворення громади на зразок спального району міста Києва; у сфері надання освітніх послуг – добудова школи в селі Рогозів; ініціатива з'єднати аеропорт Бориспіль і місто велодоріжкою; нижчі за столичні ціни на нерухомість. Передача проектів села Іванків щодо вуличного освітлення та якості доріг Борисполю, які в подальшому можна використати для забезпечення належного рівня інфраструктури в інших селах громади.

У Рогозові, Глибокому та Сеньківці комунальні служби потрібно створювати, тому варіантом може бути можливість розширити КП "Кучаків", щоб воно обслуговувало і територію Сеньківської сільської ради.

Проведений аналіз показує, яким чином краще застосувати власні сили та ресурси, зменшити внутрішні слабкості, оптимально використовуючи свої можливості й усуваючи загрози для позитивного економічного ефекту та сприяння соціально-економічному розвитку Бориспільської громади та району в цілому.

Як раз усі переваги є у нинішньої влади – зробити громаду успішною й комфортною для людей, забезпечуючи ефективний поточний контроль за цільовим використанням коштів.

Висновки. Вивчаючи процеси децентралізації, можна дійти висновку, що сучасне реформування місцевих органів самоврядування дає нові можливості для перспективного та ефективного розвитку територій у регіонах України. Створення Бориспільської ОТГ є доволі перспективним для соціально-економічного розвитку як населених пунктів, що входять до її складу, так і Бориспільського району в цілому. Вигідне транспортно-географічне положення громади, наявність 18-кілометрового автобану Київ – Бориспіль, найбільшого міжнародного аеропорту "Бориспіль", залізничної станції та близькість до центру столиці України – визначають її зручність і вигідність транспортно-географічного положення. Сприятливі природно- кліматичні умови із м'яким помірно-континентальним кліматом, без яскраво вираженого тривалого посушливого сезону визначаються оптимальними для проживання та праці місцевих мешканців. Природний потенціал у вигляді соснових і листяних лісів, відсутність

прямого виходу до водойми та наявність об'єкта природно-заповідного фонду в занедбаному стані – Сулимівського парку – не сприяють широкому розвитку екологічного туризму. Проте існують перспективи розвитку культурно-пізнавального туризму як на основі існуючих культурних ресурсів, так і за допомогою створення локацій за об'єктам показу. Така ініціатива дозволить створити додаткові робочі місця й надходження до бюджету громади. Промисловий потенціал Бориспільської територіальної громади представлений 22 різними підприємствами, які розташовуються як на території міста Бориспіль, так і у селах громади, сприятиме забезпеченню зростання її економіки, інвестиційній привабливості та формуванню фундаменту соціально-економічного розвитку. Підприємницька діяльність представлена різними суб'єктами малого та середнього бізнесу, більша частина якого сконцентрована в місті Бориспіль. Відповідно, надходження від конкурентоспроможної ланки у вигляді податків до бюджету можуть використовуватися для розвитку громади та вирішення нагальних потреб її складових. У громаді існує потреба в робочих місцях та проблема офіційного працевлаштування, особливо у сферах торгівлі та харчування, що може мати негативні наслідки для місцевого бюджету. У медичній сфері також існують типові проблеми для нашої країни: нестача машин швидкої допомоги, нестача кваліфікованих кадрів, унаслідок чого закриваються амбулаторії та фельдшерсько-акушерські пункти у селах. Зазначимо й позитивні фінансові показники, такі, як: надходження до місцевого бюджету та індекс податкоспроможності, значення якого дозволяє із бюджету громади вилучати кошти до державного бюджету у вигляді реверсної дотації для допомоги фінансово неспроможним громадам. Це свідчить про те, що громада є фінансово спроможною утримувати себе, вирішувати власні проблеми та забезпечувати потреби самостійно, а також забезпечувати повний комплекс послуг для якісного життя на своїй території. Проте, не зважаючи на наявні ресурси та перспективи розвитку Бориспільської ОТГ, існують проблеми, які потребують першочергового вирішення: зі стабільністю та потужністю роботи електромережі, питання сміттєзвалища у селі Глибоке, незадовільного стану дорожнього покриття, створення робочих місць та будови школи у селі Рогозів. Таким чином, громада є перспективним осередком у Бориспільському районі. По-перше, завдяки наявним ресурсам та можливостям їхнього використання, по-друге – завдяки своєму фактичному потенціалу, по-третє, завдяки досягненим показникам економічного розвитку за нетривалий період свого існування.

References

- Biudzhetni kodeks Ukrainy. Stati 69-71 [Budget Code of Ukraine. Articles 69-71] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-17> (In Ukrainian).
- Bobrovska O. Yu., Krushelnitska T. A., Latynin M. A., Lypovska N.A., Dreshpak V.M., Ivashova L.M., Savostenko T.O., Shevchenko L.H., Kurinnyi O.V., Antonova O.V., Shumliayeva I.D., Matveieva O. Yu., Munko A. Yu., Lypovska K.O., Horobets Ya. V., Chemiatina V.A., 2017. Potentsial rozvytku terytorii: metodolohichni zasady formuvannya i naroshchenni: monohrafiia. [Potential of territorial development: methodological principles of formation and building]. Dnipro: DRIDU NADU (In Ukrainian).
- Boryspilska miska rada. Ofitsiyni sait., 2021. [Boryspil City Council] Retrieved from: <https://borispol-rada.gov.ua/> (In Ukrainian).
- Boryspilska terytorialna hromada., 2021. [Boryspil territorial community]. Retrieved from: <https://decentralization.gov.ua/newgromada/4034/composition> (In Ukrainian).
- Danylyshyn B. M., Pylypiv V. V., 2016. Detsentralizatsiia u krainakh YeS: uroky dlia Ukrainy. [Decentralization in EU countries: lessons for Ukraine]. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2016_1_3 (In Ukrainian).
- Derzhavna sluzhba statystyky., 2021. [State statistics service of Ukraine]. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (In Ukrainian).
- Interaktyvna mapa administratyvno-terytorialnykh odynits Ukrainy., 2021. [Interactive map of administrative-territorial units of Ukraine]. Retrieved from: <https://atu.decentralization.gov.ua/#mapa> (In Ukrainian).
- Informatsiino-dovidkovyi portal OMS Ukrainy GROMADA. INFO, 2021. [Information and reference portal for local self-government of Ukraine]. Retrieved from: <https://gromada.info>
- Klymenko V., Prasul, Y., Bashilov, I., 2019. Terytorialni osoblyvosti vodno-resursnoho potentsialu Kyivskoi oblasti. [Territorial features of the water-resource potential of Kyiv region]. The problems of continuous Geographical Education and Cartography (30), 61-69. DOI: 10.26565/2075-1893-2019-30-07 (In Ukrainian).
- Kyivske oblasne ta po m. Kyievu upravlinnia lisovoho ta myslivskoho hospodarstva., 2021. [Kyiv Oblast and Kyiv Forestry and Hunting Management] Retrieved from: <https://kyivlis.gov.ua/dp-boryspilskiy-lisgosp> (In Ukrainian).
- Koroliuk T.O., 2018. Svitovyi dosvid vplyvu detsentralizatsii na mistsevi finansy. [World experience of the impact of decentralization on local finance]. Retrieved from: <https://slovyk.ua/translit.php> (In Ukrainian).
- Melynychuk A.L., Ostapenko P.O., 2016. Detsentralizatsiia vlady: reforma №1 (analytichni zapysky) [Decentralization governments: reform №1]. K.: TsOP "Hlobus" FOP Kravchenko Ya.O. (In Ukrainian).
- Melynychuk A.L., 2020. P'iat rokiv formuvannya novoho bazovoho ravnia ATU: uspiky ta problemy reformy v Ukraini. Analytichna zapyska. [Five years of formation of a new basic level of ATU: successes and problems of reform in Ukraine]. Kyiv (In Ukrainian).
- Mizhnarodnyi aeroport Boryspil. Ofitsiyni sait., 2021. [Boryspil International Airport. Official site] Retrieved from: <https://kbp.aero/ru/airport/about/> (In Ukrainian).
- Monitorynh reformy mistsevoho samovriaduvannya ta terytorialnoi orhanizatsii vlady. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. 2021. [Monitoring local government reforms and territorial organization of government]. Retrieved from: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/710/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B3_09.04.2021.pdf (In Ukrainian).
- Ofitsiyni sait detsentralizatsii Ukrainy., 2021. [Official site of decentralization of Ukraine]. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/> (In Ukrainian).
- Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy., 2013. [Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/ADM/zmistko.html> (In Ukrainian).
- "Rabota.ua". Portal z poshuku roboty sered ukraintiv., 2021 [Job search portal among Ukrainians "Rabota.ua"]. Retrieved from: <https://rabota.ua/%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C> (In Ukrainian).
- Portal spromozhnosti terytorialnykh hromad., 2021. [Territorial communities capacity portal]. Retrieved from: https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=47f24b79311f44e2863eabe27cbbdc81&fbclid=IwAR3NdmVaXZD_0jJnqt41UF01jJ5eOuNZLfJALashZLHf2mg8w5c2v0ohk# (In Ukrainian).
- PrAT "Boryspilskiy kombinat budivelnykh materialiv". 2021. [Borispol plant of construction materials]. Retrieved from: <https://bksm.uaprom.net/> (In Ukrainian).
- TOV "Biskvitnyi kompleks "Roshen", 2021. [Roshen Biscuit Complex LLC]. Retrieved from: <https://roshen.com.ua/ua/pro-roshen/fabryky-i-zavody/tov-biskvitnyi-kompleks-roshen> (In Ukrainian).
- PrAT "Dialektrychni kabelni systemy Ukrainy", 2021. ["Dielectric cable systems of Ukraine"]. Retrieved from: <http://www.dkc.kiev.ua/ua/about/> (In Ukrainian).
- PrAT "Lantmannen Aksa", 2021. [Lantmannen AXA]. Retrieved from: <https://www.lantmannen.ua/ua> (In Ukrainian).
- PrAT "PentoPak", 2021. [PentoPak]. Retrieved from: <http://pentopak.com> (In Ukrainian).
- Pryrodno-zapovidnyi fond Kyivshchyny., 2021. [Nature Reserve Fund of Kyiv Region]. Retrieved from: <https://pryroda.in.ua/kyiv-region/parky-pamyatky-sadovo-parkovoho-mystetstva/sulymivskyy/> (In Ukrainian).
- Stratetiia rozvytku Kyivskoi oblasti na 2021-2027 roky., 2019. [Development strategy of Kyiv region for 2021-2027]. Retrieved from: <http://koda.gov.ua/oblderzhadministratsija/publicna-informatsiya/strategiya-rozvytku-kiivskoi-oblast/> (In Ukrainian).
- Sluzhba avtomobilnykh dorih u Kyivskii oblasti. Ofitsiyni sait., 2021. [Road service in Kyiv region. Official site]. Retrieved from: https://kv.ukravtodor.gov.ua/press/news/asfaltuiemo_dilianku_dorohy_r-03_u_boryspilskom_raioni.html (In Ukrainian).
- TOV "Boryspilskiy kombikormoviy zavod", 2021. [Boryspil Fodder Plant LLC]. Retrieved from: <https://graintrade.com.ua/ru/pererabotchik/filiya---borispilskij---kombikormovij---zavod-tov-agromars-id2590> (In Ukrainian).
- TOV "Farmeks Hrup", 2021. ["Pharmex Group" LLC]. Retrieved from: <https://www.pharmex.com.ua/ua/o-kompanii> (In Ukrainian).
- TOV "Izotekh", 2021. [Izotech LLC]. Retrieved from: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/30369617/ (In Ukrainian).
- TOV "KTA", 2021. [KTA LLC]. Retrieved from: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/31477924/ (In Ukrainian).
- TOV "Kyivskiy zavod burovoi tekhniki", 2021. [Kyiv Drilling Equipment Plant LLC] Retrieved from: <https://kzbt.com.ua/> (In Ukrainian).
- TOV "Manufakturniy dvir", 2021. [Manufactory Yard LLC]. Retrieved from: <https://www.ua-region.info/32845272> (In Ukrainian).
- TOV "Marbet", 2021. [Marbet LLC]. Retrieved from: <http://marbet.ua/ua/> (In Ukrainian).
- TOV "PKF "Aroza", 2021. [Aroza LLC]. Retrieved from: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/30365130/ (In Ukrainian).
- TOV "Promin-Fud", 2021. [Promin-Fud LLC]. Retrieved from: <https://promin-food.prom.ua/> (In Ukrainian).

TOV "Slov'ianka", 2021 [Slovyanka LLC]. Retrieved from: <https://opendatabot.ua/c/31593796> (In Ukrainian).

Ustyimenko V.A., Zablodska I.V., 2018. Dosvid ob'iednannia terytorialnykh hromad na Skhodi Ukrainy: ekonomiko-pravovi aspekty: kolektyvna monohrafiia. [The experience of uniting territorial communities in eastern Ukraine: economic and legal aspects]. K.: TOV "VISTKA" (In Ukrainian).

Zhalilo Ya. A., Shevchenko O. V., Romanova V. V., Danyliak O. O., Makarov H. V., Rudenko A. F., Bakhur N. V., Mar'ianovska V. V., Dvihin A. O., Trypolska M. I., 2019. Detsentralizatsiia vlady: poriadok dennyi na serednostrokovu perspek tyvu : analit. dop. [Decentralization of Power: A Medium-Term Agenda]. Kyiv : NISD (In Ukrainian).

Надійшла до редколегії 15.05.21

T. Mykhailenko, PhD Geography, Assistant Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

A. Sichka, jurist
Kyiv Oblast Council, Kyiv, Ukraine

THE BORYSPIL UNITED TERRITORIAL COMMUNITY: A SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT CENTER OF BORISPOL DISTRICT

The reform of decentralization is considered to be one of the most successful current reforms. The main strategic goal of the local self-government's reform is to create conditions for providing its possibility to independently solve local-scale questions at the expense by its own resources. The maximum possible transfer of powers to territorial communities is the main way to achieve this goal and accordingly, the creation of conditions for the dynamic development of districts and regions and the provision of high-quality public services and safe living environment to citizens. The basis of the formation the Boryspil united territorial community (Kiev region) in the context of the modern process of decentralization were identified. The main components of the resource potential of this territorial community: natural resource, production, labor and infrastructure are analyzed. The benefits and advantageous of the transport-geographical location of the Boryspil UTC (united territorial community) are determined. The industrial potential, which affects various aspects of the socio-economic development of society, including the budget income, the level of employment and the prosperity of the population are analyzed. It is worth noting positive financial indicators such as: income to the local budget and the tax capacity index, the value of which allows transfer funds from the community budget to the state budget as a reverse subsidy to help financially insolvent communities. This indicates that the society is financially sound to support itself, solve its own problems and provide a full range of services for a quality life on its territory. The main problems and threats, which require urgent solutions for the community, are identified and distinguished. Potential possibilities of attracting and using the resources of the Boryspil UTC are considered for its further development. The advantages and possibilities of using the available Boryspil territorial community's resources to resolve questions of local importance have been identified, and therefore, this will contribute to improving the living standards of residents. The obtained result made it possible to confirm that the Boryspil territorial community is able to be independently through the use of its own resources (financial support and infrastructure development) and provide good level of services to its citizens (in the field of education, culture, healthcare, etc.). Conducting research was carried out in several stages: 1) at the first stage, preparation for the research was performed (problem statement); 2) at the next stage – collecting of primary information (methods of analysis, synthesis, statistical, literary, etc); 3) at the third stage – processing of the found information (comparative, statistical, systematization, generalization methods, SWOT analysis); 4) on the last stage – the analysis of the received information (interpretation of the results, the formulation of general conclusions of the research).

Keywords: Boryspil united territorial community; socio-economic potential; resourcing, community ability; Boryspil district.

T. Михайленко, канд. геогр. наук, доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

A. Сичка, юрист-консультант
Киевский областной совет, Киев, Украина

БОРИСПОЛЬСКАЯ ОБЪЕДИНЕННАЯ ТЕРРИТОРИАЛЬНАЯ ГРОМАДА (ОТГ): СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ЦЕНТР РАЗВИТИЯ БОРИСПОЛЬСКОГО РАЙОНА

Одной из самых успешных нынешних реформ считается реформа децентрализации, которая заключается в создании условий для обеспечения способности местного самоуправления самостоятельно решать вопросы местного значения за счет собственных ресурсов, то есть наделение его максимальными полномочиями. Основным путем достижения этой цели выступает максимально возможная передача полномочий территориальным громадам и, соответственно, создание условий для динамичного развития районов и регионов, предоставления качественных и доступных общественных услуг и способности обеспечить комфортные условия и безопасную среду обитания жителям общины. Определены основы формирования Бориспольской объединенной территориальной громады Киевской области в контексте современного процесса децентрализации. Проанализированы основные составляющие ресурсного потенциала исследуемой территориальной громады: природно-ресурсный, производственный, трудовой и инфраструктурный. Определены удобство и выгодность транспортно-географического положения исследуемой территориальной громады. Проанализирован промышленный потенциал, который влияет на различные аспекты социально-экономического развития общества, в том числе и на бюджетный доход, уровень занятости и благосостояния населения. Установлены и выделены основные проблемы и угрозы для громады, требующих неотложного решения. Рассмотрены потенциальные возможности привлечения и использования ресурсов территориальной громады для дальнейшего своего развития. Определены преимущества и возможности использования имеющихся ресурсов Бориспольской ОТГ для решения вопросов местного значения, а следовательно, это будет способствовать улучшению уровня жизни жителей. Проведение исследования происходило в несколько этапов: 1) на первом этапе осуществлялась подготовка исследования (постановка проблемы); 2) на следующем – сбор первичной информации (метод анализа основных источников информации, синтеза, статистический, литературный); 3) на третьем этапе – обработка найденной информации (сравнительный, статистический, метод систематизации, обобщения, SWOT-анализ); 4) на последнем – анализ полученной информации (интерпретация результатов, формулирование общих выводов исследования). Полученный результат позволил утверждать, что Бориспольская территориальная община способна самостоятельно, за счет использования собственных ресурсов (финансового обеспечения и развития инфраструктуры), обеспечивать надлежащий уровень предоставляемых услуг своим жителям (в сфере образования, культуры, здравоохранения и др.).

Ключевые слова: Бориспольская объединенная территориальная громада; социально-экономический потенциал; ресурсное обеспечение; способность громады; Бориспольский район.